

శ్రీ రామ చంద్ర ప్రభు స్తుతి

శతకము

తమ్మర సీతారామ ప్రభావ సంగ్రహము

గ్రంథకర్త:

నరహరి గోపాలాచార్యులు

కృతి

గీ॥ అర్పణ మొనర్చినాడ నత్యధికభక్తి
శ్రీ ధరాతనయా మనోజీవములకు
సేవకాఢిల భక్త సంజీవములకు
శ్రీ రమూత్తము పాదరాజీవములకు.

రామచంద్రప్రభుస్తుతి

శతకము

తమ్మర పీతారామప్రభావసంగ్రహము

గ్రంథకర్త:

నరహరి గోపాలాచార్యులు

= బేజవాడ =

అంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలయము
అ. శంకటరత్నం, M. Sc. గారితో
ముద్రింపబడియె, 1944.

పీఠిక

మహాత్ములారా!

ఈ శతకమునం గల పద్యము లప్పుడప్పుడు వ్రాసి యుంచిన వయ్య, దేశకాలస్థితులగురించి నే నిప్పుడు ముద్రింపించుటకు శక్తిలేనివాడనగుట నే తత్కృతినాకు డగు సీతానాథుడే తన ప్రభావము వెల్లడింపఁదలంచి నాచే బిచ్చమెత్తించి ఎదుగురచే ద్రవ్యమిప్పించి ముద్రింపఁజేసి, గ్రంథఘంటికరించె; దీనం గల్గిన దోనంబుల మన్నింప ప్రార్థించుచు గృహతో ముద్రణకుగా ద్రవ్య మొనగిన వారికి నితోధిక భక్తివిశ్వాసము లొనంగి రక్షింప దయాశరణి యగు దాశరథికి సాష్టాంగప్రణామము లొనర్చు చున్నాడను.

దయతో నీ పుస్తకముం బరిష్కరించిన యస్మత్కవితా గురులగు శతావధాని సంపన్నుడుంబ సింగరాచార్యులవారి కెంతయు గృతజ్ఞతతో నమస్కరించెద.

డి 23—1—1944.

స్వధాను సం॥ పుష్ప బ ౧౩
అదివారము.

ఇట్లు,

గృంథకర్త.

ఈ గ్రంథముద్రణకు సహాయపడిన ధర్మాత్ముల పేర్లు.

తమ్మరగిమం

2-0-0 శ్రీ కొదటి లక్ష్మీనరసింహరావు గారు

1-0-0 ,, కానన ల కొండయ్యగారు

5-0-0 ,, బొల్ల కీతారమయ్యగారు

4-0-0 ,, కనకాల వేదయ్యగారు

1-0-0 ,, కనకాల లక్ష్మయ్యగారు

2-0-0 ,, పెదబొల్ల వాకిరెడ్డియ్యగారు
బోడిపాడుగిరిమం

2-0-0 శ్రీ కొత్తపల్లి సత్యనారాయణ ..

1-0-0 ,, ఉమ్మిపే చిక్కమ్మగారు

పెనుగంచిప్రోలు గిరిమం

1-0-0 శ్రీ పరారెడ్డిగారి సరసింహచార్యుల గారు

2-0-0 ,, పబ్బతి పేచ్చయ్యగారు

మక్కవేటగిరిమము

1-0-0 శ్రీకనకాల వెంకటనరసయ్యగారు

1-0-0 ,, కొటరాధాకృష్ణశాస్త్రిగారు

1-0-0 ,, కనకాల చంద్రయ్యగారు

0-8-0 ,, కనకాల కొలయ్యగారు

1-0-0 ,, సిరికొండ వెంకటాచార్యుల గారు

అనంతగిరిగ్రామం

1-0-0 శ్రీ తూనులూరి రామయ్యగారు
వజిపేట్లగిరిమం

5-0-0 శ్రీ కాచిరాజు హనుమంతరావు గారు

2-0-0 ,, కాచిరాజు నారాయణరావు గారు

పై నేవిపల్లిగిరిమం

2-0-0 శ్రీ నాగుండి కొలయ్యగారు

1-0-0 ,, వోయింట్ల నారాయణగారు

0-8-0 ,, కొండుల బసయ్యగారు

అగిహరిగిరిమం

1-0-0 శ్రీ పాకెల్లి వెంకటనరసయ్య
బోడులపండ్లగిరిమం

1-0-0 శ్రీ రాయపూడి వెంకటరామనర సయ్యగారు

చెర్ల మాధవంగిరిమం

1-0-0 శ్రీ కొలపాట చినవెంకటేశ్వర రావుగారు

5-0-0 ,, అకిల నరసింహంగారు

1-0-0 ,, శేషుల రాధయ్యగారు

1-0-0 ,, యర్రా నారాయణగారు

1-0-0 ,, ఉత్తర తాళ్ళపాక నరసింహ చార్యుల గారు

1-0-0 ,, ఇంగువ లక్ష్మీనరసయ్యగారు

1-0-0 ,, కొలపాట పెదవెంకటేశ్వర రావుగారు

1-0-0 ,, యర్రా బోగయ్యగారు

1-0-0 ,, కొండపల్లి సుబ్బారావుగారు

2-0-0 ,, కొలపాట సత్యనారాయణ రావుగారు

3-0-0 ,, కొలపాట జగన్నాథరావు గారు

5-0-0 ,, కొండపల్లి సీతారాంరావుగారు

1-0-0 ,, కొండపల్లి పెదసీతారాంరావు గారు

1-0-0 ,, కొమరికి జగన్నాథరావుగారు

కూనుమంచిగిరిమం తాలూకు
ఖమ్మంమెట్టు

10-0-0 శ్రీ కేకరాజు లక్ష్మీనరసింహరావు గారు

జగ్గయ్యవేటగిరిమం

1-0-0 ,, తుమ్మపల్లి నరసయ్యగారు

1-0-0 ,, గుండా రామలింగయ్యగారు

నై జామ్ వై రా

1-0-0 శ్రీ కొత్తూరు మల్లయ్యగారు

అకుచాముగ్రామం

3-0-0 శ్రీ కోవాటి సీతారామయ్యగారు

1-0-0 ,, చిల్లం చెర్ల అశ్వనరసింహం
గారు

0-8-0 ,, కేసగాన సీతారామయ్యగారు

0-8-0 ,, చాణాల పర్యతాయగారు

1-0-0 ,, కొత్తూరు మాణిక్యయ్యగారు

1-0-0 ,, కళాపూరి రాజయ్యగారు

1-0-0 ,, పెనుగొండ మల్లయ్యగారు

1-0-0 ,, మిట్టపల్లి నరసయ్యగారు

ముకుందాపురం

3-0-0 శ్రీ అకుల నారాయణగారు

1-0-0 ,, పెనుగొండ వీరయ్యగారు

1-0-0 ,, పెనుగొండ శంకయ్యగారు

1-0-0 ,, ఈగా శంకటప్పయ్యగారు

1-0-0 ,, పోలిశెట్టి గోపయ్యగారు

1-0-0 ,, అకుల మారయ్యగారు

1-0-0 ,, అకుల శోకయ్యగారు

0-8-0 ,, నరాగి గుక్కయ్యగారు

2-0-0 ,, బోళ్ళ మట్టయ్యగారు

1-0-0 ,, నరాగి పెదనరసయ్యగారు

1-0-0 ,, ముసుకల పిచ్చయ్యగారు

0-8-0 ,, ఆరె శంకయ్యగారు

1-0-0 ,, పండిరి శంకటామయ్యగారు

0-8-0 ,, నరాగి కనకయ్యగారు

0-8-0 ,, పోలిశెట్టి గురవయ్యగారు

మాధవగూడెంగ్రామం

1-0-0 శ్రీ బోడపాటి హనుమంతరావు,,

ఆరెగూడెంగ్రామం

1-0-0 శ్రీ గోరెట్ల కనకయ్య సుతారి ,,

గండాంగిగూడెం

1-0-0 శ్రీ కనపర్తి చినబోగయ్యగారు

1-0-0 ,, చిత్రపు సత్యనారాయణగారు

2-0-0 ,, కనపర్తి శంకటనారాయణ
గారు

1-0-0 ,, కనపర్తి వీరయ్యగారు

0-8-0 ,, కనపర్తి అశ్వయ్యగారు

0-8-0 ,, రొంపిచర్ల ఆనంతాచార్యులు
గారు

0-8-0 ,, కట్టా సుబ్బయ్యగారు

0-8-0 ,, ఆలపాటి లింగయ్యగారు

మంగోలుగ్రామము

2-0-0 శ్రీ మన్నె ముత్తయ్యగారు

1-0-0 ,, మన్నె నారాయణగారు

శ్రీ రామ చంద్ర ప్రభు శతకము

శా. శ్రీలంబాలెడు సీపదాంబుజములన్ సేవించుచున్ మొక్కుచున్
మూలందాల్చుచు మానసాంతరమునన్ మన్నించుచున్ వేడుచున్
గాలంబెల్ల గమించు నివృత్తరభాగ్యం బిమ్మ చాల్ చాలు నా
కే లోకంబుననేని సత్యముగ తుడి! రామచంద్రప్రభు. ౧

శా. రాగ ద్వేషముఖాదిశత్రువుల భారంగోలి సత్యంబు మా
యోగక్షేమములన్ నహించెడు మహోద్యోగంబు కిక్కున్న దం
చా గీతావచనంబునం దలిసి యన్యాలంబుల మాని సీ
దా గాధావళి జింతచేసెదను దేవా! రామచంద్రప్రభు. ౨

శా. మర్యాదారహితప్రేమయ కరుణామూర్త్యుమగ్గి సతతా
శ్చర్యాపాదకముల్ సతాత్మజ సత్కూడకముల్ భాజి తే
దార్య శ్రీకరముల్ భవత్సుఖముల్ ధ్యానింపలే డాసురా
చార్యుం డింక వదించునెవ్వ డఖలేశా! రామచంద్రప్రభు. ౩

శా. అద్యంతంబులునిండి సర్వజగదాత్మానంద సంధాతవై
వృత్త్యాగంబున బాహ్యయాగమున నొక్కింతైన మా చేయు పా
ద్యాద్యర్పావిధు లెల్లఁ గొనె నీ కర్మిండు వేదాంతసం
వేద్యా! మత్స్యవితానకర్మ సతిశ్రుత్వా రామచంద్రప్రభు. ౪

మ. నివసరాస్త్రితో నున్న నిన్నిచట భక్తిన్ గొల్పితే కన్యదే
శవుక్షేత్రీంబులకేగి యుండొక విశేషం బెద్దియే నాశ్మ నొ
క్కపుడై సం గనబాలనైతిని త్వదీయాశీస్సుచే సిద్ధి దూ
రపుకొండగ నునువన్న భ్రాంతితోలఁగెన్ రా! రామచంద్రప్రభు.

మ. హృదయక్షేత్రమునందు గండభితమయ్యెన్ భక్తినీజంబు నీ
సదయాపాంగవిశోకనాందిత సుధావారింబునన్ సిక్తమై
అది సర్వాభలంబు మాకొసగుపర్యంతంబు రక్షింపు మం
చిత బద్ధాంజలి నొచు మొక్కిదను తుడి! రామచంద్రప్రభు. ౫

కా. దిక్సంఘాతము దేవతావిభూతి ధాతీభ్రాంటులున్ సర్వశో
భాశ్చోగూర్కముఖాదీఁగిహములున్ వారాన్నిధుల భూతముల
వాక్సోదర్యము మున్నగు గలుగు సర్వం బీవుగా నెంచు వి
వ్వక్సేనాదుల కంజలీంతు నెఱలేళా! రామచంద్రప్రభూ. ౭

మ. భవదీయోత్తమ పాదపీఠం కడన్ బహ్మత్రఖుల వేసవే
లు విశేషంబుగ ముక్తికలున్ గలుగు నిలోంబు నావంగ నూ
త్రవలీనాధుడు చాలకుండుననం దాశ్చర్యసంయుక్తి వై
భవమే ండితు డెంచ శక్తుడగు దేవా! రామచంద్రప్రభూ. ౮

మ. ప్రతికల్పంబున వచ్చిపోవు సౌలభ్యహృద దేవాళికన్
గతికల్పించెడు దైవతంబు వగుచున్ గరుణా వే పారగా
నతతంబాశ్రిత రక్షంతును నవీత్రాబద్ధ సత్కలకణ
వ్రతీవా నీ సరివారులేరు రఘువీరా! రామచంద్రప్రభూ. ౯

మ. బలసంపన్నలకంటె గొప్పబలసర్వప్రాధి కియల దుండు
చలమై యొప్పునలెట నానఁ ఘరిత్రానక్తులౌ న య్యమా
దుల నాగన్ శరిచాపవాణి విము నాని రమ్ము లో రమ్ముగా
నిలపై మేను దృఙ్మనువేళం గృహదండీ! రామచంద్రప్రభూ. ౧౦

మ. నతుడౌవాని లలాటమందు గల నానాచేమర్పర్థ పం
క్తితి న్నాపి సువర్ణం కలసగా గీలించు నామధ్యమ
చ్చుకి! యుక్తుచ్చంకాంగుళివ్రజముం దొప్పగుటన్ నీ పదా
శ్రితు లన్యంబు దలంప రెట్టిదశలన్! శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౧౧

మ. ప్రభుసమ్మానముగాంచు దాక సధికారంబున్ తెలాయించు రా
జభటుల పిమ్మట గౌరవించునటు లీళా! భృత్యులౌ న య్యమ
ప్రభృతుల పూర్వమురీతి గాకిక భవత్ప్రదాశ్చయ సన్నా గం
చి భయంపెట్టక గౌరవించెద రహా! శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౧౨

మ. నిదురం జెందెడు నప్ప డెన్నెడు మమున్ సత్యంబు వాత్సల్య సం
పద రక్షించుచునుండె! నాతడె సదా పాలించు గాకంచు జా
గ్రదవస్థా దమయాత్మ రక్షకు జోన్యంబింతె గై కొంటుఁ గూ
డడు నీదాసుల కెట్టి వేళల గృహధ్య! రామచంద్రప్రభూ. ౧౩

శా. ఏదో లీల యటంచు విశ్వసూనకా నృప్తి ధీతి స్వనముల
బాదు గొల్పుచు లేనివానిపని నీపై బెట్టుకొన్నాడ వే
దేదీ నీ కిశరంబు లోకమున నూహించంగ నో వానుడే
వా! దీనాన బుద్ధిశక్తిని కిరాజ్జా! రామచంద్రప్రభు! ౧౪

శా. మామృత్యుబులు చేసిచేసి కమనీతోపంబున తద్గులా
విమోచనంబున గుండెనం గలుగుకే వీసంబు లాధంబు ధా
నుష్టాత్తంబు! చేసినై న పరకేనుక గమ్మియరే మానుచు
నిష్కాపత్నముగా మెలంగుచును త దీ! రామచంద్ర ప్రభు! ౧౫

శా. శ్రీమద్వ్యోరీల సంస్థితకణి శ్రీరాజతాఘ్రి ద్వయో
ద్దామశ్రీ గలనీడు సన్నిధులలో కాన్యం బానర్పంగలే
కేమో లాభము గాఢము చచిచూ నీ యైహిక శ్రీలక్ష్మ
యే మోహాత్ముడైన తి బోవుమో నంకి! రామచంద్రప్రభు!

మ. శోలిజన్మంబుల వేనోర్విక దేవో మంచియో చెడ్డయో
తెలియంజాలము నీ శిష్యుజిగిరే శృష్టిన్ మహాదోషమురే
సలుపజొచ్చితి మాన్యజ ప్రకృతీనశ్యే వ్రాబుద్ధిందియం
బులచే శక్తుడగామి నాగుటకు బాబూ! రామచంద్రప్రభు. ౧౬

మ. తెలియంజాల కొనన్లు పాపముల శెంజే నిష్కృతురే గల్లుగా
కొ బాగోగు లెఱంగియున్ జలుకు నా హీనకీయరే మావగా
గలదే సక్కిపు బాచిశంబు వెదుకకగా నిత్యనిర్దోషుతో
జ్వలమా నీ కృపగా నేటాకటి దేవా! రామచంద్రప్రభు. ౧౭

శా. తప్పుంబట్ట దలంబోకు మొకసంధ్యావందనం బేని రా
దివ్వాసాత్మున కిట్టియెడల దప్పేబట్టి నుండించు నీ
గొప్పమున్న దిట్లెన గన్వయశాకూపరుడన్ కీర్తికే
జెప్పంగావలె న్నృప్తి వాత్సవముగా! శ్రీరామచంద్రప్రభు. ౧౮

శా. అలిం గైకొని బిడ్డలు గని దురాశాన్వీతులై ఘోరము
ఖాలిం గంచెడు సన్నుహం ప్లేబు త్వనీయామోఘ మాయాతరం
గాలోలోగొధ నాబ్ధి దాటుచును నిత్యజ్ఞేయమా నీ కటా
క్షాలోకంబు లభింపదేని నతభూషా! రామచంద్రప్రభు. ౧౯

- మ. సకలంబున్ భవదీశులీలయనుచున్ సర్వంబును స్నిదునా
జ్ఞకు లోనై చరియించుచుంక ననుచున్ స్వా స్తంబునన్ గట్టిన
మృకమే యా నది కార్వమునునెడ సామాన్యంబుగా నిల్వబో
దకలూ! నీదగుమాయ నీకె విదితం బౌ రామచంద్రప్రభూ. ౨౦
- మ. క్షమకున్ దెల్లి సమ స్తదుఃఖములతో సౌఖ్యం బటంచట్టిదుః
ఖములే పొందుచు వా బోముచుగుచున్ గాలంబు సర్వంబు వ్య
సముగాఁ బుచ్చియి దుష్టిగాంచెద సమేధ్యంబుండు వర్తించు దు
ష్క్రిమిచందంబున దుఃఖభోజి నగుచున్ శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౨౧
- మ. తనుసంబంధులకెల్ల భద్రీసుగుచో దైర్ఘ్యంబుగా నాకు దో
చిన వేదాంతముఁ జెప్ప చుండెదను కించి తైన నాపత్తు గ
ల్గినచో నయ్యవి నున్నచుట్టి నదునఃఖంతున్ శరీరాత్మభా
వనచే నియ్యదిపో దొలంఘియింక నప్ప! రామచంద్రప్రభూ. ౨౩
- మ. భయమెల్లన్ దొలగించి శాంతి గలిగింప స్నిదు సాదాంబుజ
ద్వయమే గొల్పెదఁ గర్మబంధములద్రోవ స్నిదునామాతర
ద్వయమే పల్కెద మోక్షసౌఖ్యము లభింప స్నిదు మంత్రాన్వయ
ద్వయమే యెంచెద భక్తియుక్తమ గ దేవా! రామచంద్రప్రభూ. ౨౪
- మ. భవదీయోత్సవకాలమం దఖిల గీర్వాణాధిపుల్ స్వీయది
వ్యవిమానంబులతో నభిస్థులయి యర్చాత్ము నిమిషంగాంచి నం
స్తవముం జేయుటకాని మా వలె భవత్పాదాబ్జ కైంకర్య భా
గ్యవిశేషంబును బొందలే రఖిలసేవ్యా! రామచంద్రప్రభూ. ౨౫
- మ. పితరుల్ వేలుపులుక బుష్పీశ్వరులు పృథ్వీదేవతల్ వేదముల్
వృతులుక వహ్నులు స్వీయభాగముల హర్షం బాలకున్నట్టి న
న్నతీదీనాత్ము నశస్త్రం గోపవహుచో నాశ్రేయరా! నీ వదా
శ్శీతు పక్షులువహించి పోవఁగదవే శ్రీరామచంద్రప్రభూ! ౨౬
- మ. అతీదీనక భరితుక ద్వజించి వనికత్వానక్తిఁ జేరంగ న
మృగించెన్ భవదంఘ్రియుగ్మ మది యేమాత్రంబు మమ్మేలు న
స్మరీ యుష్మత్ప్రణీపాదుకాయుగళమే మాయుత్తమాంగళి నూ
ర్జిత భక్తి స్థరియించుచుండు మెప్పుడున్ శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౨౭

మ. ప్రకటోద్భజవమైన కాలమున దుర్వారంబులై కష్టముల్
సుకముల్ పొలుల కప్రియత్నముగ పచ్చు బూర్వకాన్ని నూ
వకముల్ వాని సహింపనేర కితర పౌష్కలంబులం చేర్చు నా
రికి మా కెన్నడు చిత్తశాంతి గలుగున్ శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౨౮

మ. ఉపచారంబును పేరుతో సహారవాం బుత్సాహి నై చేయు నా
యపచారంబులు చక్క నెంచుటకు నయ్యబ్రాసమండేసి డీ
లుపడున్ గావున బౌద్ధులొని పులాలలోచింపగాఁబోక ని
క్కలుదైవం బను కీర్తినిల్పుకొను మింకన్ రామచంద్రప్రభూ. ౨౯

మ. ఇటు నీచుట్టు పొడవైచుటకునై యేతెంచు నెవ్వఁడే
నలు సృష్టించునదోచి కోర్కులిడి యాహ్లాదంబు సంధంతు వ
క్కట! జన్మావధిదాస్య మొప్పకొని నీ కార్లోయి నర్పించు నా
కలులేనిం గవరా విదేమిగతి తండ్రి! రామచంద్రప్రభూ. ౩౦

శా. పౌష్ణహీనుడనై నిరంశరము గర్వంబూని సరేశు స
ర్వజ్ఞున్ సర్వజగన్ని యామకుని సర్వప్రేమపూర్ణున్ గృహ
భిజ్ఞున్ నిన్ను భజింపనైతిని నిశ్చేదంబునం బొక్క స్వ
ల్పజ్ఞు న్నగ్గుణింప నీకు భరమహ్న! రామచంద్రప్రభూ. ౩౧

శా. కాసంతేయు నాత్మలాభము మదిన్ గాంక్షింప రెప్పున్ భవ
ద్దాసోత్తంసులు వారిపాదరజున్ రాల్తున్ దదుచ్చిష్ట మెం
తే సంశోసముతో భుజించెదను దత్తీర్థంబు నేవించుడున్
జేసాతున్ తదనుగ్రహంబునకునై శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౩౨

శా. చండాంశు! ఉమృతాంశుడు మణియనడిత్రంబులు వహించు
గొండల మెండు సముద్రముల్ నదులు విక్రల వీని సృష్టించె నె
వ్వం దంచు గ్రహింపఁ బూనియు గ్రహింప లేక నిశ్చింతగా
బండ్లై పోవును చిత్తమెల్ల నశభూపా! రామచంద్రప్రభూ. ౩౩

శా. పాండిత్యంబు గడించినట్టి సుకవుల్ పౌఢప్రబంధంబుల
గొండాడంగల రే నపండితుడ నాకున్దొనిన క్షుంచెడ
పిండింబట్టియె రొట్టె న్నల్పు మనుచు విక్షించిన బోధింపగా
దొండిం జేయకు మింక నేన భలబంధూ! రామచంద్రప్రభూ! ౩౪

శా. చెప్పక ననున నేక కర్మములు చాడేమిట నమర్థండుగా
దెప్పటక బుధవర్షుడే ముగిలక హించుడ నజ్ఞుడ రా
మప్ప! కర్మవరుండుగా నఖంధర్మాకార! నిశ్శబ్దము నీ
చెప్పుల మోసియె నే నరి చెననురా! శ్రీ రామచంద్ర ప్రభు. 21

మ. శ్రీశులె వెంబడివచ్చు పోలను వండింపన్ గతుబే గ్రహం
చితి, సీయాశ్రితపాలి కష్టపడ గించి తైవ పీక్షింపలే
నతికామగ్యముగల్గు నశ్రీభుగ వీ వెంచా ర్తలోకాశన
వృతి వంచున్ గతివంచు మా కిఖునేన్యా! రామచంద్ర ప్రభు. 22

మ. కరుణక్తిన్ జలమో! ఫలంబో! దలమో! గైకొమ్ము సామో! ముటం
చమగ్నమృతం గోలు, టం దడవుగా నానందసాచూర్ణము
చెప్పి దేవుడ నటం చెటిగియె చదా! నేనూడ్చి నిశ్శబ్దము మ్రొ
క్కిపటలే నీదగుచిత్త మింకెయి ద. డ్రీ! రామచంద్ర ప్రభు? 22

శా. మించి జెడ్డున సాక్షివె నరతమన్ మాచేయు కర్మములన్
మంచంబొనక తత్ఫలంబు లిడుచున్ మెప్పించి మెప్పించి నా
లించన్ దీక్షవహించు నీయననుకేళిచిశ్రీవృత్తంబు లీ
కించుం డించుకయే నెఱుంగ గలడే! శ్రీ రామచంద్ర ప్రభు! 23

మ. ఒకబాణం బొకమాట యొక్కనతిగా నొప్పురు సద్గర్వము
ర్తికి నీకొక్క ననుస్కృతంబులుచుచో బ్రీతుండవై యెల్లవా
రికి నిర్వాణముఖం బొనంగెను కృపాద్వీభూతిచిత్తాన గో
రికి తెల్లన్ నమకూర్పు చెహికమునన్ శ్రీ రామచంద్ర ప్రభు. 24

మ. పరితేనాత్మని కర్మపాశములచే బంధించి సౌఖ్యంబులన్
దశమఃఖంబులయందు లాగెను భవత్తాత్పర్య మిం తేని హృ
ద్గమేగా ననురాధిక్త న నకనారా! గుర్తివేకాత్మండన్
పరిశుండన్ జులండం గా ముగడ నప్ప! రామచంద్ర ప్రభు. 25

మ. భవదీయామృతమైన మాయ యొక సర్వజ్ఞుడు నా నొప్పున
భవుమన్ ... మృతమోగి చంద్రములు భవంబందు నొక్కింతం గాం
చవలంతు ర్కత్ సన్న బొంట్లకది మహాధన్యం బటంచేను వా
స్తవము గాచితి నాస్తవంబుగ రమేశా! రామచంద్ర ప్రభు. 26

మ. బలమున్ జ్ఞానము శక్తియున్ సమధిక్తైశ్వర్యంబునన్ మున్ను గా
గలుగుంగాక భవత్కృపావృత్తము సోకంబోసచో గోట్లు జ
న్మలు వెచ్చించిన నై న లాభముచ గానంబాలె, డన్వృక్యముం
దెలియం గల్గెను నొకటో నొకిడనై తిన్, రామచంద్రప్రభూ. ౪౨

మ. అమితబైన విచారమూలగుననో, యానంది సంపత్తి మూ
లముననో, తీణమిట్లు స్వర్థముగ గలుబంతయం జెల్లు
త్తిమధిక్తై న్నినగొలు నట్టి శుభచిత్త తిమ్ము, రన్వంతయే
ని ముడంబు దెర బాగునేయక ము తండ్రీ! రామచంద్రప్రభూ. ౪౩

మ. ధరతావత్యయ కీలికీలములచే దగ్ధంబులౌ నాత్మ మం
దిరనల్ శాన్తియొచ్చు సమృద్ధి సుధిక్తై స్ఫూరికూపారముగ
గరమొప్పు స్థిలకించియు న్గోలునగ డ్రంబూనగా నేర జే
నరుడొక్కొంటియు మెలెఱుంగ డలిడన్నా! శ్రీరామచంద్రప్రభూ.

మ. పసివిడల్ దమ పితృమంగళ గ్రహంబు బోసచో మందులగ
గసితో జెంపలుగొట్టియై నవి త్రాగం జేయ మాతల బలెగ
విసువు జెందినవేళనై న గృహ నేవే నీవనులే చేయు న
ట సమానంబగు నాజ్ఞ పెట్టెనవు దేవా! రామచంద్రప్రభూ. ౪౪

మ. ఎపుడో తప్పక నాశహా తిసువునో నెల్లప్పుడు స్మిత్య సా
ఖ్యపుదస్వంబు లంభిం జేసికొన దివ్యంబైన మూర్తింబు నీ
దు పదాబ్జ ద్వయనేవ దక్క నీక నెందు వేఱుపాయంబు కా
స్త్రు పురాణాగమ పాళియందు గన నేరె రామచంద్రప్రభూ.

మ. భవదర్శాత్మయే సర్వదేహులకు సేవ్యంబంచు వేతైన త
త్వవిధంబెల్ల శ్రీమంబటంచు బుధుల స్వంతంబు భాష్యాదులం
దు విశేషంబుగ నొక్క దెప్పినను మందుర గొందరెందరమా
ధపురిక డెడమునం దలంపరు ముకుందా! రామచంద్రప్రభూ. ౪౫

మ. వికటం బొగతి మాటలాడదగునే విశ్వాధిపా! నీదు నా
జ్ఞకులోనై సచరాచరాదికము బ్రహ్మాండంబు వర్తించు లా
కికమందుం బరమందు గూడ భవదంగీకారము న్లేక పూ
చిక పుత్తైన జలింపగా గలుగునే! శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౪౬

మ. అరయ న్నాగతి మాం ది క్షేట్టులను మాహంజేయంగా నేల నో
వరదా! సారథి వీవు నేను శోటంబున్ నీ మనస్సుర్తిగా
ధరణిం దివిష్ణుము; లాభనష్టములు చెందం బోవునన్నెందు ను
ద్ధిర ధర్మప్రధి తాను భావశుభమూర్తి! రామచంద్రప్రభూ. ౪౯

మ. ఎది యెట్లగిన నైన జిత్రమా న నొక్కొంతైన జుతంపబో
క దయావారధియైన దాశరథి సంగల్పంబెనో యద్ది యో
గద నాకేమని యూరకుండుటయె సౌఖ్యంబౌను నాకట్టి శాం
తిదశక గూర్చు మటంచు సిగ్గొలుతు నర్థిక్ రామచంద్రప్రభూ ౫౦

మ. దయయున్ సత్య మహింసయున్ గలుగు సద్దైవంబ వీ వంచు ని
శ్చయమున్ జేసిరి నా స్థిరేశ్వర మతాచార్యుల్ స్వసిద్ధాంత మా
ర్గయుతార్థంబుల నట్టి పద్ధతులలోఁ గైకొంటి నేభక్తి ని
ర్ణయ వృత్తం బఖిలేశు ని గ్గొలుప నన్నా! రామచంద్రప్రభూ. ౫౧

శా. నీకైంకర్యమొనర్చుగా వలచితిన్ సత్కంబు ముమ్మాటికిన్
నీకిష్టంబగు నేని పుణ్యసతులన్ శిష్టాత్ములం జూపు మీ
గైకొందున్ దృఢమే సదాత్మజనులన్ గాన్పింపబోకేల నన్
నీకున్నాకునుఁ గాలయాపనము తండ్రి! రామచంద్రప్రభూ. ౫౨

మ. మమతాబద్ధులఁజేరి స్వామిపసి మమ్మా! సత్కృపఁజూచి రొ
క్కముగానీ, మఱివెచ్చమైన సరియే గైకొందు మిమ్మంచు; ని
త్యము దూఱించుటకంటె సర్వము స్వవశ్యింబైన కైంకర్య వృ
త్తము వేధంగుల నుత్తమంబుల నాధా! రామచంద్రప్రభూ. ౫౩

మ. పరులన్ వేడుట పాడిగాదని మదిన్ భావించి సత్కంబు ను
స్థిర చిత్తంబున నీదునాను మనురక్తిన్ వ్రాయుచోఁ బాత్రముర
విరచింప గరుణించి యచ్చుకోఁట కర్చి బిచ్చమెత్తించి నా
పరతంత్రీత్వము బైటఁబెట్టితివి దేవా! రామచంద్రప్రభూ. ౫౪

శా. హాయింబొపెను వ్యాధు లాధులును ఘోరాపత్తులు మిత్తులు
బాయంజేసెను నీవదాంబుజములఁ వాంఛింతు నేనింప నిం
కే యోగంబు లొనర్పనేరను విభూ! ఈకొంచమున్ గూడ స
చ్చేయింబైన శ్విదీయదృష్టిలనమే శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౫౫

శా. “ఏయన్యాయముఁ జేసినంగని యిదేమీ యంచుఁ బ్రశ్నంబునఁ
జేయఁబోవురు విత్తవంతు నెవరొక, “భీ” యంచుఁ బ్రెనుమ్మియున్
వేయఁజాలెద రర్థహీనుఁ డెవఁడు” మంచిగావించుచో
న్యాయాన్యాయ విచక్షణతరు లనంతా! రామచంద్రప్రభు. ౧౬

మ. అనిశం బై హికవస్తుజన్యముగు కామాసక్తియున్ దన్నివా
రణజన్యంబగు కోర్కెమున్ ఘనముగా రాత్తుగ్రీఢ పవళ్యోక్తిగ్రీ
తని వేధించి నధిపఁబూస “నడక త్తి బోక” చందంబుగా
మనుచుంటిం గరుణఁపుమినికి నఖలాత్మా! రామచంద్రప్రభు. ౧౭

మ. ఒక సౌఖ్యంబు నెళించి చిత్తిమున దుఃఖోద్రేకముం నూర్చ నొం
డొక సౌఖ్యంబును గోరుచుండు టతి మూర్ఖోదంత మంచెంచ కై
హికవృత్తిగొన “నక్కటకులకు నెంతే రోయఁబో” కిందు నం
దకృతిప్రజ్ఞఁడనైతి నెవెగతి దేవా! రామచంద్రప్రభు. ౧౮

శా. గుండెం బట్టమఁకూడొకింతయును కూర్కున్ రాదు, నుంతేనిఁ గా
లుండెఁతెంచుట మున్నుగాఁగలది యాలోచించునంతొ గృత
జ్ఞం డార్ద్రావన దిక్షుఁ డాశీర్తులఁ బోవున్ గాక యంచెంచుచో
దండింగలు నొకొక్కరి వేళ, రఘునాథా! రామచంద్రప్రభు. ౧౯

మ. శతజన్మంబుల కేసి త్వచ్ఛరణకంజ ద్వంద్వ సేవా సమా
హితబుద్ధి స్థిరుఁ జేసి ప్రాతువని, నిన్నె మూఢ భక్తిక సమ
ర్పితుఁ జేతున్ బరు నెవ్వనిం గొలువఁ దండ్రీ! సిక్కిముం బల్కిరి
పఠతుండం చని ఏడఁబోలదిఁ దేవా! రామచంద్రప్రభు. ౨౦

మ. పరికింపక బరిదృశ్యమానముగు నీబ్రహ్మాండమెల్లం శుభం
కరమౌ నీదగు చండశాసనమునకొ గాసింత వ్యత్యాసముం
బొరయుం బోవకయుండుఁ గావునఁ గృపాప్రాప్తుండవై నాకు నీ
పరమాస్థానమునందుఁజోటానఁగు మహ్నా! రామచంద్రప్రభు. ౨౧

మ. అనిశం బన్మదఘృణాఘంకములు పాయక గాలమయ్యెన్ భవ
ద్భవ కారుణ్య సుధావయోసిధితరంగంబుర న్వవేలాతలం
ఘనముం జేసి నమస్త భక్తజనరక్షాదీక్షమై యెగుడెం
చెను గానక బలితప్రసన్నగతులకొ శ్రీరామచంద్రప్రభు. ౨౨

మ. సమరక్షించుతలంపు నీదుమదిలోనన్ గల్గెన్ గల్గకు
 న్నను నన్నద్దుణవాళితోడఁ బసికాన్ రాదు వాఁడేశ్వరుం
 డనురక్తుఁడయిన స్వరక్షఁడయినాన్ మా రాదిభూమిలో
 బనిలేకుండెడునటు భామినికి జేవా! రామచంద్రప్రభు. ౬౩

మ. అతితేజస్వముదీర్ఘుడైన రవి దేవస్థుండనై రత్నసి
 ర్మితదివ్యాభరణ ప్రిభూమిమీరుచి శ్రీశేఖరచక్రాదికో
 ర్జితదివ్యాయుధముల ధరించి జగ మజ్జింపగాఁడేయు శ్రీ
 పతి వీవేగతి నాకు సక్రముగ జేవా! రామచంద్రప్రభు. ౬౪

మ. ఎపుడోయొక్కపు డెట్లులైన నది యొక్కఁ డేస నీక ముక్కువా
 డెపునర్జిస్త్రుఁ డెటన్న వాక్కిమది స్వామివేస, నీదివ్యన
 త్కృప నాపైఁ బ్రవహించెదో లలితము యింకెట్లు చింతాధరం
 బెపుడెని జనియింపదోమ మదిఁ దిలకి! రామచంద్రప్రభు. ౬౫

మ. ప్రకటంబయ్యెఁ గుచలునం గుణు సురక్షించు టా రిత న
 న్నితఁ డావండుగు నందుఁ బల్కెడిఁ నెడికి! యట్టిదాఁదవ్యభా
 ధకుఁ దాళింగల శక్తిలేశము ను గిదా! నాయెడన్, బుద్ధితే
 క కదా! నన్నిటులంట భక్తలజారా! రామచంద్రప్రభు. ౬౬

మ. అన్యతేనో యనుకొనె తేక నీమే యన్కొమ్ము సంసారవ
 రనమం దొక్కొక వేళఁ బాపకి శిఖావ్రాంతింబునంగూలిన
 ట్లనిశంబుఁ దపియించు నాకు సురవాయంబో ధివత్పదనే
 వనమే జేవని నూచు నన్ననుచు జేవా! రామచంద్రప్రభు. ౬౭

మ. అమితప్రేమము చూపుచుండెదను భార్యాపుత్రులు మిత్రులు
 దమకై వి తియుగూర్చుదాకిం ఎదఁక లక్ష్మింబ రింతైన ని
 క్కముగా నాత్మకు నాత్మనై వెలసి యేకాంబునన్ బోచుచు
 ట్లమమోక్కిఁడవే తిలంఘింగ్రహధ్య! రామచంద్రప్రభు. ౬౮

మ. భగవంతున్ గుణు మన్ సకలదేవ శ్రేష్ఠునన్ సత్యస
 త్యగుణాస్మితుని నన్న గోల్చుటన మ యౌ సక్రమైసట్టి పం
 డుగు డెట్లుంకియు వెట్లవెట్ల మతిఁబొందుజేయగాఁ దిండి దం
 డిగానాఁ బండుగు తెల్లదండుగలు తిండి! రామచంద్రప్రభు. ౬౯

మ. అనిశంబు గరుణావరుండవయి నిద్వాదాతనై తాత్తనై
మనఁగాఁజేయు చవాండశండముల శ్రీమంతుండవా నీదు పా
వన వాత్సల్యమె నుక్తిగల గును మా వాత్సల్యముల దబ్బు గో
నినయంపక మటుమాయహా మునుమాఁ శ్రీరామచంద్రప్రభూ. 20

మ. అభయంబు స్మృతనే మున్ముఖ భవదీయామోఘు నామాపరీక్ష
సభలందుఁ గలహంబులును నుచు న్నానైయ య్జంబులు
దిభిమానంబునుమాని శీర్షము సేయంగావలె వాపమా
ప భవాని దరియింప నెచునెడ దేవా! రామచంద్రప్రభూ. 21

మ. అరసుంజాల రికెన్నరే నతిరవాన్యం బంచు నా చేయు భీ
కర స్మృత్యంబులు వాక్కులున్ మఱియు సంకల్పంబులున్ విశ్వమం
దిర సంహృద వీ వెఱుగఁ గలఁక దెల్పేది పైపైకి భీ
వరు చందాన మెలంగు చుంటి సతిదేవా! రామచంద్రప్రభూ. 22

శా. దిక్షై నీవుల కాశ్రితార్థ విచిత్ర ర్థి బాప విస్వేదభో
కొక్కింపై న నిహంబు నందచి నుహో ద్యోగంబులం గోరుచో
నెక్కా లంబున కేరి కృష్ణము హాయిం బాపు నారాటమే
చిక్కంగా కొక శ్రేయముక లలుగునే ? శ్రీరామచంద్రప్రభూ. 23

మ. వి దచి ద్రాప మహా ప్రపంచమునకా నృప్తి స్థితి ధ్వంసముల
పాదలక జేయుచు మార్చ నాభి పగిలన్ బొల్పారు చున్నట్టి నీ
మృగు పాదాంబుజ యుగ్మముం గొలిచి నెమ్మొ సౌఖ్యమొందంగలే
క దురాశా నశశిన్ మెలంగితిఁ గడసన్ రామచంద్రప్రభూ. 24

మ. స్థిర కథ్యాణ గుణార్ణవండు ఎగుచున్ జెన్నొందా నీపాద పం
కరుహ ద్వంద్వము నావ యాచు దురితో గగిస్ఫార సంసార సా
గరముక దాటగఁ జేయఁజూలను మదిక గాంక్షించి నంతం గృపా
పరమా నీదగు నాజ్ఞ మీరకీయ దేవా! రామచంద్రప్రభూ. 25

మ. కలితా హేతుక సత్కృపాభి పనుచుక గాంక్షింతుఁ గా కేమి నా
తలకు నిచ్చిన గొప్ప కోరికలు చెంద న్వచ్చునే? “కయ్య పా
కలియుక” “నూపి గళం బటం” చనెడు వాక్య ప్రక్రియన్ దృష్టచే
వలతఁగాంచుట కాని యెల్లప్పుడు దేవా! రామచంద్రప్రభూ. 26

- మ. సిరియూ సంపద గూడియున్నచు డతి స్నేహంపునూటల్ నువి
స్తరముల్ పలుకుచునుండి బక్కబడుచో, దధ్ధంబుగా, బట్టెడో
గిర్మమెనం బడనేయనట్టి దొరలన్ గేల్చిది యాచింపం బో
వరు నీతత్వమెఱుగు సాధువులు దేవా! రామచంద్రప్రభూ. ౭౭
- మ. అనివార్యం బగు కాలవేగమున ఘోరాపశ్చులుగ గ్రమ్ముచు
న్నను నిన్నే శరణొంద నేర కీతరుల్ సన్బోధితు రంచెనుటల్
ఘనసహ నీటమునుంగుచుగ దరిగనంగాలేక యేనక్కతో
కనొ బట్టందలపెట్టినట్టులె యగుంగా! రామచంద్రప్రభూ. ౭౮
- మ. నుకముం గూర్చుచు పాంథలోకమున కచ్చుంబూర్చినట్లున్న ప
చ్చిక నొప్పారు తటాకగర్భముల వీక్షింపంగ నేనీ పవి
త్రీకటాక్షామృత వృష్టిచిత్రితముగాదా! యంచు నీలీలయే
ప్రకటంబయ్యెడి నాదుచిత్తమున దేవా! రామచంద్రప్రభూ. ౭౯
- శా. ఏకాంతస్థలి నిల్చి ఏకృతములై యేపారు చిత్త్రంబులం
దాకాశంబును మేఘమాలికలు పృథ్వాంకూరిముల్ చాపరా
భ్యాకన్ బూవులు కాయలుం జగురు లత్యంతంబు వీక్షించి చి
త్తై కాగ్రీశ్వము గాంతు నొక్కపరి దేవా! రామచంద్రప్రభూ. ౮౦
- మ. ప్రతిమాద్యాకృతి నున్న నిగని నయప్రజ్ఞానులీ రాఘ్న దే
వతలా! యంచుల వెక్కిరించెనగు సర్వవ్యాపివై దీన భ
క్తతపింగామగ నెట్టిరూపమయినన్ గై కొందు వీరన్న సం
గతి నింతేవిదలంపబోక, జలజాక్షా! రామచంద్రప్రభూ. ౮౧
- శా. కారాగారములబోలు దేవళమనన్ పైకిగ నర్చ్యేశ్వరుగ
మీరల్ నిల్పుట పాడిగా దనదశేమీ సర్వలోకాశ్మికం
బై రాశిలైదు గాలి నొక్కయెడఁ గార్యార్థంబుగా నిల్పుచో
కరింపంబుననే పదాగతికడంకన్ రామచంద్రప్రభూ. ౮౨
- మ. ప్రతివర్షంబునఁ బెట్టియేమిటికి భార్యల్ పెక్కురా స్వామికం
చటి వాదంబొనరించువా రిసలు గేవాంబేల! నై నేద్యమే
ల! తదారాధనమేల! గోవురములేలా! వేదశాస్త్రీకృ ప
ద్ధతి సర్వంబు నెఱిగిరే, యఖలనాథా! రామచంద్రప్రభూ. ౮౩

- మ. భగవంతుం డనువాడె లేకనుముగ వ్రజ్జానికంటె, గలం
డగుఁబుడో నగుఁబుడో దేవుడను విద్యాహీనుడే వ్రాజ్ఞుడై
పొగడొందు జగత్తంబున నతంబు భక్తివిశ్వాస భ
క్తుగరివాత్ములచేత నెప్పు డఖలాత్మా! రామచంద్రప్రభూ. ౮౪
- శా. లంచం బేటికి? దేవదేవునకు నేలా? కట్టుముట్ కానుకల్
ప్రాంచదృక్తి పురస్కరంబుగ మదిం బొర్థించినం జాలదే?
యంచుం బలుకు రట్టిప్రాప్తిసయు నూహంజేయఁగా? లంచ మం
చెంచక దప్పుననే? వచింపు మిదితండ్రి! రామచంద్రప్రభూ. ౮౫
- మ. మనసున్ వాక్కు గ్రహింపలేని పరమాత్మ దేవతాగారము
మన నెన్నింపంగ వచ్చునా? యనుచు నెంచక మానసధ్యానమే
ఘనమౌచుక వచియించు వా రెటులు వాక్పత్సుర్మనోగమ్య దే
వుని బ్రార్థింపఁగలారో? చిత్తమునబాబూ! రామచంద్రప్రభూ ౮౬
- మ. హలికుం డీ భువి సర్వమొక్కటైగదా! యం చూషరక్షేత్ర పా
థుల నేన్వంజూనరింపనట్లు భుజీయం డెల్లు నీవన్నిట
గలవంచుక వివిషిద్ధవస్తువుల నాకం బోవ డెన్నండు నే
ఫలముం గల్గుగాన దాన, నశభూపా! రామచంద్రప్రభూ. ౮౭
- మ. విధిగా నీ నఖలాత రాత్మనను చుర్నిగాంచు నిజ్ఞాని యా
త్మధమండాదిగ నొప్పు సర్వవిభక్తశ్రేణులక గ్రాహ్యముల్
విధులుం గల్గవె? వానిఁ గైకొనినచో వేదప్రమాణంబు వి
శ్వమై పోవడె! యొక్కినొలు జగదీశా! రామచంద్రప్రభూ ౮౮
- శా. ఊహానోహల కండరాని నిను శాస్త్రోక్త ప్రకారంబు ని
ర్మోచుల్ భక్తులెటుల్? వచించి రటులే బూజితు నిత్యంబు దా
సోహం భావముతో యథాబలము దేవా! యెవ్వరేమన్న నా
కేహనిం గలుగంగ బోవడిఁగ దండీ! రామచంద్రప్రభూ. ౮౯
- మ. అనురాంభోజనిభంబు లాశీత మనోహరంబు లత్యంత ము
ర్ఖర మష్కృత్యము; పతంగములు మర్వాగ్ర సంచార సా
గర సంతారకముల్ భవచ్చరణముల్ కై నేతు నిత్యంబు సు
ప్తిగ కాదుర్బరసామృ తోరు జలధీ! శ్రీరామచంద్రప్రభూ. ౯౦

మ. పరిశుద్ధాచ్చ సువర్ణ భాసుకము దీప్యన్నవ్య రత్నప్రభా
 న్వర మశ్వంతసుగంధబంధురము శతశస్పష్పముజాగ్ర ప్రివి
 స్తర మస్పద్భదయాత్త భాస్కరముచా త్కృత్యాదమంజీముక్
 బరమప్రీతి సమన్మందితు సతదేవా! రామచంద్రప్రభూ! ౯౦

మ. జననంబు మరణంబు మున్నగు వెతక నంధించు సంపారమం
 దును వర్తించు మదీయ చిత్తమింక సన్మోదధమంబుగాక నీ
 ఘన జగదాయుగళంబులను విను మేకలంబులందైన న
 జ్ఞసధర్మాచరణప్రీత్యమగు చీశా! రామచంద్రప్రభూ! ౯౧

శా. కామారామ చిరప్రవృద్ధిదలీ కాండంబులం బోలుచుక
 భూమిసీతలక రమారమణిక ముగ్ధాంబులై భాంబులై
 త్రానాంబులై ముతా త్వదూరువులు గుఱుబెల్లు బోగొట్టి ను
 త్రేమంబు గృహసేయకాత సతముక్ శ్రీరామచంద్రప్రభూ! ౯౨

శా. ప్రించత్కంచన కింకిణీ ప్రభలచే భాసిలుగ న్నల్ల నీ
 కాంచీకాంచిన యంత, నానగుమహాబలువ్యమెల్లం బటా
 పంచల్ కాంచీపత్మ; పల్లగులుచే బలాదు సేవించెదన్
 గించిజ్ఞుడని చెయివడగము తండ్రీ! రామచంద్రప్రభూ! ౯౩

శా. శ్రీవిభాజితమై విశాలతరము శ్రీకాసుభాస్వితమై
 శ్రీవిద్యున్నిభయజ్ఞ సూత్రయుతమై శ్రీకేలికా షోలికా
 భావశ్రీనవమాలికాలలితమై భాజితస్సంభాష్యమై
 శ్రీవత్సాన్నికమా నురంబు గొలుతుక శ్రీరామచంద్రప్రభూ! ౯౪

మ. శిశిరక్షాచణముల్ కృపాధరణముల్ శ్రేయాపదప్రాసాదో
 ద్యతముల్ సద్ధితముల్ శరాసశరాద్యస్త్రప్రేముల్ ప్రభా
 న్వితిముల్ శ్రీయుతముల్ ద్యవీయకరముల్ పొందుచి పూజుతుమ
 త్కృతపాపాలపుల్లెల బాదగుబుకై శ్రీరామచంద్రప్రభూ! ౯౫

శా. రామచంద్ర నిభంబు దీప్యకరుణారాజిత మై ఖాన్విశం
 బాకర్ణాంత విశాల నేత్రము సముద్యమై యంతయుక్తంబు భ
 క్తార్థాధయవాక్కుపారసముశం బాసలనశ్శుంకల
 శ్రీకంఠ భవదాన్యముం దలంచెదక శ్రీరామచంద్రప్రభూ! ౯౬

శా. కాలుం గేలు కనుల్ మచుంబు దలయున్ గాసింతసేపైనఁ బే
చీం బెట్టు నావశంబులగుచున్ జెన్నొందు నిచ్చుట నే
పూలుం బట్టిరి నెట్టి నీ చరణముల్ పూజించెదన్ దుత్తరాంబు
బాలున్నప్పుడె వశమన్న యటు దేవా! రామచంద్రప్రభూ! ౧౦

మ. మదమాత్సర్య తమశ్చిలల్ కనులఁ గ్రమ్మన్ గానఁ గజాల క
య్యది నానోటికివచ్చినన్ గానె దూగాలోచనల్ మాని బె
ట్టిదమా కారులు పెక్కుకూసితిని దండి! నిన్ను నీవారిలన్
నదయాపాది! క్షమించుమయ్య! ఓదేశ! రామచంద్రప్రభూ! ౧౧

శా. ఆచారంబుల గో విచారములలో నాహరి సంపత్తిలో
నీచస్థాన మలంకరించిన కలిక్ నెబుట్టుట నీచమై
తోచెన్ ప్రాప్తిన కిర్మ మెట్లు లో లగున్? ధూతాశ్రితా హూమ! నీ
కై చేమోడు నెగ్గహించు మిది దేవా! రామచంద్రప్రభూ! ౧౨

మ. ప్రణతం జేతు నపూర్ణకుక్షి యనుచున్ బాసిల్లు నీ సత్కృపా
గుణముం గూర్చి, నక్షిమామి" యనుచున్ గోపించి దండించు ని
న్నెఱుమాత్సర్యును నమ్మజాలను స్వభార్యన్ బాసికన్ నిండు గ
ర్భిణి నెఱ్ఱాకలు పెట్టి నన్నెఱుగెనే? శ్రీరామచంద్రప్రభూ! ౧౩

మ. ఎవరేమిస్తువు గోరెన్ దదియ కెంతేనిత్తు వీవంచు మా
నివగుల్ చెప్పినమాట నిశ్చయము కానేకాదు, వెన్నీయలే
దు విరధిప్రజ, కన్యకామనుల కెందున్ వక్షముం గూర్చలే
దు, పిచారింపుము వాస్తవం బఖలబంధూ! రామచంద్రప్రభూ! ౧౪

మ. బలవంతంబుగనో, స్వభావముగనో, బల్లారు నే బూర్వజ
స్థలలో జేసిన వావకర్మ చయముల్ నన్వేదినన్ బాధమై
పిలపింతున్ మతిలే కొకింత విజమున్ విక్షింపఁగా నెప్పుడు
మొలవంబెట్టసి దెట్లు మొల్పు నిల బాబూ! రామచంద్రప్రభూ! ౧౫

మ. బలుసంకెప్పు డగిల్చి చెతులకు నిచ్చంధి. ప శ్రీరామచం
దుగ్ల కేసెల్లపు డంజలిం జలుప నెఱిగో ప్రేమ పాలీను లి
ట్టలు గావించెదటంచు నెచు సుగుణాఘ్న రామదాసున్ గృతాం
జలిన్ మొక్కెద భక్తిత్వము లభించన్ రామచంద్రప్రభూ.

మ. కొరడాలంగొని వీవుచిట్లునటుల గొట్టంగరామా! శుభం
కరమా నీదు మహాత్మ్యవంబునకుఁగాఁ గె గొమ్ము భేరిధ్వమల్
గరుణాభీ! యను రామదాసుని నుతిం గావించు నత్యంత సు
స్థిరశాంతంబు లభింపఁగా నిరతము రామచంద్రప్రభూ! ౧౦౫

శా. కారాగరములోని వారలను భక్త శ్రేష్టుల జేసి పీ
వారా! యంచని కత్తిలం బొడువ రామా! నీవనంతత్సవ
శ్రీరక్తంబునఁ దీర్చిగొమ్మనినయా శ్రీరామదాసు బ్రయం
బూర్ణ సంస్మరియించు దాస్యము లభింపన్ రామచంద్రప్రభూ!

మ. వారి! వైఖాసనసూత్రజాత నిరసింహచార్య నర్సాంబికా
విరబుత్తద్వయిలోన నగ్రజుఁడు గోపాలాభిధానుండు త్వ
చ్ఛరణాసక్తి రచించె దుర్భవవిమోక్షాపేక్ష నిపద్దేముల
స్థిరచిత్తంబునఁ జిత్తిగింపవలయు శ్రీరామచంద్రప్రభూ! ౧౦౬

శా. ని నామంబులకుఁ స్వరూపమునకు నిదవ్య వాదాంబుజ
ధ్యానాసక్తులకుఁ బ్రసన్నులకు సత్యక్షేమనస్త్రింగళ
శ్రీ సందారుచు నుడుఁగాత మేలుడ శ్రీతమ్మర గామి సు
ప్థానాధీశ్వర! దీనరక్షణ సుదీక్షా! రామచంద్రప్రభూ! ౧౦౭

రామార్చనము.

శ్రీరామానుజముః

తమ్మర శ్రీ సీతారామ ప్రభావ సంగ్రహము

శ్రీమత్తమ్మరపురవాస్తవ్య శ్రీ సీతారామచంద్ర పృథ్వా !
సాష్టాంగనమస్కారంబులు. శ్రీజానకీ వృద్ధయారవిందమిందా !
నా పునఃపునర్న మోవాకంబులు. కాసల్యానందనా ! భూయో
భూయఃప్రణామంబులు. స్వామీ! భక్తవత్సలా! నాయం దనుగ్రహించి
మామనవిని కొంచె మాలకింపుము. ఏమనెదవా! నీవీ గ్రామంబునం
దా ర్యాకృతికొప్పి స్వీయభక్తవాంఛాప్రదాతవై యుండుట, నీదాసులకు
గొంచెమైన దెలుపుట నీసేవకుడనగు నాకు విధియైనది. కాని
యది నీకే మనవిచేయదలంచితిని. ఏలంటివా! సర్వాంతర్యామివగు
నీకు మనవిచేసిన నందరికి మనవిచేసినవాడనే యగుదును. నీవు సంత
సిండినభక్తులకేకాదు లోకమంతయు సంతసించును కావుననేక దాయనస్య
గతికడనై నీపాదసేవయందే యుండుట, అవ్యాసకృపాశాలివగు నీవీ
దీనుని విజ్ఞాపనము విని రక్షింపగల వను గట్టినమ్మకముతో, వచింప
నెంచితిగాని, భవదార్యాప్రతిష్ఠ యిప్పటికి(౧౩౦)సంవత్సరములక్రిందట
జరిగిన దగుటచే, తత్ప్రతిష్ఠాసమయమందు కైంకర్యమున జాల్సానిన
వారగు, బ్రహ్మశ్రీ॥ పురాణం రామయ్యగారివలన విషయమంతయు
సవిస్తారముగా విన్నట్టియు, నిప్పుడు (౯౪) * సంవత్సరముల వయస్సు
గల వృద్ధునివలనను (౪౦) సంవత్సరములనుండి గనువరచు వైభవము
మాతండ్రిగారివలనను గ్రామస్థులగు పెద్దలవలనను వినిన విధమున
వ్రాసి నాకు సర్వస్వామివైయున్న నీపాదారవిందముల కర్పించుకొని
యెదను. నమోనమః; తమ్మరపురాధివాసా! పాలితగోపదాసా! శ్రీరామ
చంద్రపృథ్వా! నమోనమః.

ఆత్మేశ్వరా! యికవినుము. పూర్వము అనగా (౧౩౦) సం॥ర
ముల క్రిందట నీయూరి కానుకొని యుత్తరముగా విశాలప్రదేశమందు

హనుమత్సంతాపము, దానియందొక హనుమన్నూర్తియు, వీనికెదురుగా మక్కుడువేసియున్న చిన్న కోవెలయును గలవు. అవి యెన్ని వందల సం॥రముల నాటివో తెలియదు. మఱియు నీ గ్రామమధ్యమందు ప్రాత బడిన నాల్గు బురుజులుగల కోటగోడకు పురుష ప్రమాణమునకు లోపుగాగల నొక దివ్యసుందరమైన కేశవస్వామివార్ల విగ్రహము మాత్రా మానింపబడియుండెను. ఊరిలో (గి) బ్రాహ్మణ కుటుంబము లుండెడివి. అందు నియోగులు బ్రహ్మశ్రీ నార్పరాజు వెంకయ్య గారు, సహార్మచరియగు చెల్లమ్మగారితో చక్కని గృహస్థ ధర్మావలంబులై నివసించుచుండిరి. ఆమెగారు సత్యము నా కేశవవిగ్రహమును చూచి సమస్కరించి వెళ్ళుచుండును. ఆమె భర్తయుఁ బ్రతిమానమునకు సియతఁ దప్పక శ్రీమద్రామాయణమును, పారాయణ మొనర్చి, సీతాకథ్యాణములు, శ్రీరామ పట్టాభిషేకములు, జరుపుచుండిరి. కాని “దాశరథి సమిన్ వారికి దారిద్ర్యమే సాత్వ్య”మన్నట్లుగా నైహిక ధన సంపన్నులు కాకపోయిరి. గ్రామజను లందఱుతో నైక మత్స్యము వహించి, హనుమదాలయమందు రామభజన మేర్పాటు గావించి, శర్లమైయున్న యాలయప్రతిష్ఠ నొనర్ప పోతాహవళచుచుండిరి. ఇట్లుండ నెవ్వరో పిలిచినట్లు శ్రీరామభక్తాశ్రీసరులగు బ్రహ్మశ్రీ పురాణం రామయ్యగారు రామ బ్రాహ్మణోత్తములు వీరింటి కతిథి యయ్యెను. వారి కీ విషయమంతయుఁ జెప్పగా విని సంతసించి సీతారామస్వామి వార్లనే యీ హనుమంతు నెదురఁ బ్రతిష్ఠింపవలయుఁ గాని, కేశవమూర్తియొకరు సిద్ధముగా నుండిరి. కనుక నీయననే బ్రతిష్ఠింపవలయు. మఱియు మాస్వగ్రామమున నా మందిరమునగల సీతారామలక్ష్మణ (తామ) విగ్రహముల సుత్సవాదులకై యిచ్చటికిఁ జెచ్చి సమర్పింతునని కార్యనిశ్చయము చేసెను. ఇంతలో నీ గ్రామ సమీపమందలి గుడిబండ యను గ్రామ మందు నిపురుగప్పిన నిప్పువలె దాంభిక వేషములేక నిర్మలహృదయముగల భక్తుడు, కత్తిం వెంకటరెడ్డి యనువారు తమ గ్రామమునం దాలయము కట్టించి, కేశవస్వామిని బ్రతిష్ఠింపదలంచి, యీ గ్రామమందుగల స్వామిని అడిగెను. కాని గ్రామస్థులు మొదట సమ్మతింపకయు, రెడ్డిగారు బ్రతిమాలఁగా బ్రహ్మ

శ్రీ పురాణం రామయ్యగారును, బ్రహ్మశ్రీ నార్పరాజు వెంకయ్యగారును, తాము రామనిఁగంటే వేముగలవారగుటవలన నీ మూర్తి నీయ సమ్మతించిరి. అప్పుడే రెడ్డిగారు, ఎన్ని వత్సరములనుండి యర్చనాదులు లేకున్నను, స్వీయకాంతి దొరగక, శంఖ చక్ర గదా యివ్వుములతో, చతుర్బాహువులతో, బ్రహ్మసూత్ర కటిసూత్ర వసమాళి కాది దివ్యాధరణములతో, నొప్పుచు ముద్దులు గూయుచు, దివ్యకళలచే విరాజిల్లుచున్న కేశవస్వామిచార్లను, భయభక్తులతో బండియందుంచుకొని మంగళ వాద్యములతో పర్యాణమై యూరిపెలుపలికి జేరిరి.

ఈ విషయమంతయు నింటిలో శ్రీరామనామముతో బిర్రు మెంచుచున్న చెల్లమ్మగారికి దెలియగనే, యామె: స్వామీ! కేశవా! నిన్న మొన్నటివరకు నీ పండే ప్రితిస్థింపఁబడుచునని నూతనము నెలవీయ నింటికి. ఇంతలో నన్నెందుకొక్కడకు బంపిరిలచిరి, నీకిందుడుట కిష్టములేక యుండెవా? య: “పెన్నిధి గోలుపడిన పేదవలె” సంతతప్రేమాపిప్లుహృదయ మంతాట, వెక్కి వెక్కి హేమ్యచు నలువురు చూతురను సిగ్గుచు భయముచు వీడి, పరవశయై నునునూని నింపగర్భవతి యయ్యు, పతివేగముగ బరువడి, స్వామిచారి పాదాని విందములు దన కరాంబుజములచే బట్టుకొని చేవాదిదేవా! కేశవా! మమ్ము దిక్కులేనివారిలజేసి, గ్రామంతరముఁ స్వామీ! వెళ్ళెదవా? వెళ్ళెదవా? యని బిగ్గర గొంతెట్టి యేడ్చెను. ఆమె భర్తయు నామెచేతుల స్వామిపాదములనుండి విడదీసి, బండిలోలు కొని పొండని వారికిజెప్పి, మనము శ్రీరామని బ్రతిష్ఠించుకొందములే యని యోదార్పుచుండెను. బండి ముందుకు నడువసాగెను. ఆహ! దైవవత్రిము!! బండికిగట్టిన యెద్దులు తక్షణమే కండ్లెర్రజేసి, కొదమ సింగములవలె జెలరేగి, రుకెలువైచి యచ్చట జనులందఱొత్తయడ్డము దూతినను నడ్డసీయక, యొక నిమిషములో గ్రామంబునకు దక్షిణము గానుండు బండిని, ఉత్తరమున హనుమంతుని మంటపమున కెవరనున్న ప్రాంతబడిన కోవెలయొద్దజేర్చి, మఱి కదలినవికావు. వీనిని విప్పి మఱి యొక జతను కట్టుదమని యనుకొనుచుండగనే, మెడతొళ్ళు దెంపుకొని

“శ్రీరామచంద్ర! స్వామివారు గంగాతీరమందు శయనింపఁగా, లక్ష్మణ స్వామియు గుహను నెట్లు ధనుర్ధరులై చుట్టు గాచియుండిరో,” యట్లు తమ వాడి కొమ్ముల విదళించుచు, స్వామిగల బండిచుట్టు నిరవకాశ ముగా పరువులు పారుచుండెను. అందఱుకడ కేలేచిరి. “రామ చంద్రమూర్తి! సత్యసంకల్పుడవగు నీ చిత్ర మెవ్వ రెఱుంగగలరు?” అనునంతట నచ్చటనే యయిదేండ్ల ప్రాయపు బాలుఁ డావేశ మొంది యిట్లు చెప్పి దొడంగెను. మీ రీ స్వామి నిచ్చటనే ప్రతిష్ఠింప వలయును. మఱియు నీ యాలయమున కీశాన్య భాగమున (౨౦౦) గజముల కవతల నొక పుట్టగలదు. దానిలో సీతారామస్వామి గలఁడు. రేపుడయమున మీతెల్లరు స్నానంబొనర్చి మంగళవాద్యమాలతో నచ్చటికి వచ్చువేళకు గరుడపక్షి వ్రాలగలదు. దాని ద్రవ్విన స్వామివారు బయలుదేరుదు రనిచెప్పి మఱియు నిట్లనియె. రెడ్డి! ఈ ప్రతిష్ఠ యిచ్చట నీద్రవ్యముతోడనే పూర్తిగావించుము. నీపంచస్థు లిచ్చట ధర్మకర్తలుగా నుండివలయునని వచించి, మఱల బాలురతో నాడంజనియె. గ్రామజనుల కోరికలన్నియు నాదినమున సమకూరెను. అనాటి వారి సంతోషము నావంటి బుద్ధిహీనుఁ డూహింపంగనైన లేదు. ఇత మనవిసేయుటెట్లు! అది విని రెడ్డిగారు మహానందముతో సాష్టాంగముగఁ జాగిలబడి మొక్కి, స్వామీ! నీ వెక్కడ వేంచేసి యున్నను, నాకు నీ కైంకర్యమే కదా కావలయును? నీచిత్తమెట్టులో యట్టులే యొనరించెదనని వేవిధముల స్తుతించెను. ఆ గడియలోనే యెద్దులు పూర్వస్థితికి వచ్చెను.

తండ్రి! రామచంద్ర! అట్లు గ్రామజను లందఱు తెల్లవారు జామున మేల్కని, కాలోచితముల నెరవేర్చి, షరమోత్సాహములై సహ దారులగు బ్రహ్మశ్రీ|| నార్పరాజు వెంకట్యాగారును, రెడ్డిగారును, పురాణం రామయ్యగారిని ముందిఁజుకొని మంగళవాద్య పురస్కరముగా బాలుడు వచించిన వల్లీకముఁ జేరగనే, గరుడపక్షి వ్రాలి యెగసి చనియె. పిదప దానిలో లభించిన “శ్రీ సీతారామస్వామివార్ల” సత్యంత భక్తితో గ్రహించి, యొకచో నుంచి, యది ఫాల్గుణశుద్ధ మగుట, తత్సత్తుమంటే లగ్నము నిశ్చయించి, కేశవమూర్తిని, రామమూర్తిని,

ప్రతిష్ఠచేసి; ఏతద్దామ సమీపస్థులును, బండపాలెము (ప్రస్థరపురి) శ్రీనివాసమూర్తి పూజకులును, కాశ్యప గోత్రజులు నగు సరహరి అప్పలా చార్యులు, గోపాలాచార్యులవార్లను వైఖానసుల సర్పకులుగా నియమించిరి. పురాణం రామయ్యగారు తమ మందిరములోని సీతారామ లక్ష్మణమూర్తులను (ఏరే యప్పటి యుత్సవమూర్తులు) తీసికొని వచ్చి సమర్పించిరి.

ఆ సమయమందే బ్రహ్మశ్రీ నా॥ వెంకయ్యగారు (గి) ఎకరముల పరిపాలమును, (ఆగి) ఎకరముల మెట్టభూమియు- స్వామివారి నిత్య నైవేద్యములకై యేర్పాటు గావించిరి. ప్రతి సీతాకళ్యాణ సమయమందు రెడ్డిగారిని పెండ్లికూతురు వైపు వారిగా నియమించి, తాము పెండ్లికుమారుని వైపువారుగానుండి, స్వామివానికి వస్త్ర భూషణములు రెండు పక్షములవారి * గోత్ర నామధేయములతో సమర్పించుచుండిరి. అట్లు కొంతకాలము జరిగినపిదప భగవద్ధర్మమునగు ౧౨॥ నా॥ వెం॥ గారి పెద్ద కుమారులు సృసిహరావుగారు, సాత్వికభక్తియందు ధమ తల్లికి సమానుడై- స్వామికార్యములయందు మిక్కిలి తోడ్పడుచుండెను. వెం॥ రెడ్డిగారును తన పూర్వ నివాసముగు గుడియంద గ్రామము ఏడి, కృష్ణాపురమును పల్లెయందు వసింపుచు బ్రతి నేమికాదశికి నిచ్చటికి వచ్చి స్వామివార్లను సేవించుకొనుచుండెను. ఈ చిన్న కోమల ముందుగా దొమ్మిది గదుల ముఖమంటపమును, కొద్దిగా లోపలి విమాన గోపురమును, గట్టించి. సంప్రక్షణాదికము జరిపించి స్వామి శలవాంది యింటికి వెళ్ళిన రాత్రియే పీఠస్వప్నమునం దొక బాలిక యాకుపనరు ముళ్లపట్టుచీర గట్టుకొని బిందె చేతపట్టుకొని కంటదడి పెట్టుకొనుట గాంచి యేమమ్మా! తొందరగా నీళ్ళతోడుకొని వెళ్ళక కంట నీరు బెట్టుకొనుచు నిలుచున్నా వేమని యడుగఁగా, నామెయు, లేమిడి కాపురమగుటచే మావారు తెచ్చునది పొట్టకేచాలదు. ఇక బావి త్రవ్వించుకొను యోగ్యతయెట్లు వచ్చును? మీవంటివారెవరయిన సమీపమందు బావి త్రవ్వించువరకు నాకీకష్టము దొలగు నుపాయము

* నా॥ వెంకయ్యగారిది హరికన్యోత్తరము. — కి॥ వెంకటరెడ్డిగారిది తావళ్లగోత్రము.

లేదని విచారపడుచున్నాను. దూరపునీళ్ళు మోయలేక చూడుము తాతా! నా కాళ్ళెట్లు బొబ్బలెత్తుచున్నవో? యని చెప్పి యదృశ్య యయ్యెను. వెంటనే మేల్కొని యది యంతయు నాతల్లియగు సీతా జేవి మహిమయే యని నిశ్చయించుకొని యెవరితోడ జెప్పకయే యచ్చటికి వచ్చి స్వప్నవృత్తాంతము యోగ్యులగు వృద్ధులకు దెలిపి, “శ్రీరామపుష్కరిణి” యను పేరుతో ౮ దినములలోపల చందరపుటిరువది గజముల విస్తీర్ణముగల నడబావి త్రవ్వించి, దాని తీర్థముచే పెరుమాళ్ళ కర్పనాదికము జరిపించిరి. వారి యావజ్జీవము విశేషముగ నిచ్చటనే వసించుచు గాలముగడిపిరి.

పిదప లోపలి విమానగోపురమునకును, ముఖమంటపమునకును పైన చక్కగా సున్నము వేయించని కారణమున వర్షకాలమున చీమల చేతను వర్షము కురియుటచేతను చాల బాధగానుండెను. అట్టి దినము లలో నొకరాత్రి కత్రం వెంకట రెడ్డిగారి కుమారులగు బసివి రెడ్డిగారి స్వప్నమున, నొక బ్రాహ్మణకన్య తడిబట్ట కట్టుకొని చలికి గాధపడుచు గనఁబడినఁ జూచి, మొదటినుండియు “భూతదయగలవాడు” కావున వెంటనే తన యు తరీయము గట్ట నిచ్చెను. కాని యామె యంగీకరింపక వర్షమునకు గురియుచున్న మా యిల్లు గప్పించెదవేని నీ వస్త్ర మంగీకరింతును. లేకున్న వలదనియె. నట్టులే చేసెదనంచుండగనే యదృశ్య యయ్యెను. తన నామే మేలుకొని- అమ్మా! సీతమ్మా! లోకమునం దెందరు లక్షాధికారులు లేరు! వారి వంకనైన జూడక, తనకు సర్వశక్తిమత్వము గలిగియు, వారిసందఱు దరింపఁజేయు గవులచే కైంకర్యము గొన్నయట్లు, నీ నిర్భాగ్యుని దరింపఁజేయుటకు గదా నీ విట్లు నంకల్పించుట! నీ నంకల్ప మట్టివైన నే నేల కాదందును? అని, బయలువెడలి యిక్కడకువచ్చి స్వామివారిని సందర్శించుకొని, వృత్తాంత మంతయు సర్చుకులగు ని॥ గోపాలాచార్యులవారికి జెప్పి యనుమతివడసి, వారిపుత్రులగు సరహరి, సరసింహాచార్యుల వారిని వెంటబెట్టుకొని, యక్షయపాత్రోక్త బయలుదేరి, తన బంధువుల యొద్ద తగినంత ద్రవ్యము భిక్షయొసర్చి, యాలయములోని ముఖమంటపమునకు సున్నమును, విమానమునకు సుధా చిత్రిమును

చేయించిరి, (ఈ కైంకర్యము హేవళంబి సంగర శాసన బహుళ మందు జరిగినది.) మఱియు దమ స్వంతద్రవ్యముచే నాలయమం దీశాస్యభాగమున వాహనశాలయు వాయవ్యభాగమున బచనాలయ మునుఁ గట్టించిరి. వీరికిఁప్పుడు నలువురు కొడుకులు గృహకృత్యములుఁ జూచుచుండుటచే నెంత బాధలేకుండెను. తమ యావజ్జీవము స్వామి సన్నిధియందే గడుపనెంచి టాధారియై యిచ్చటనే తిలుచుగా కాలము బుచ్చిరి. శ్రీ స॥ స॥ చామ్యులువారు బసివిరెడ్డిగారివలసనే తమకు స్వామి వారికైంకర్యము సంపాదించెనని సంతోషము చెందుచు స్వగృహము నంగు రాత్రులు హరిభజనయుఁ గాలక్షేపముఁ బ్రారంభించిరి. అన్నిటికి మూలకందమైన హరిభక్తివిద్యాసాధనముచే సన్నివిద్యలు దానివెంటనే వృద్ధికాజొచ్చెను. గ్రామజను లందఱు పెరుమాళ్ళయందును, వీరియందును విశ్వాసముఁ గలవారై స్వామికార్యమసన ముండడుగు వేయుచుండిరి వీరి కిప్పుడు నార్పరాజు సరసింహదాపుగారి కొమారులు వెంకట రామారావుగారును, కారిపాటి నృసింహదాసుడును దోడ్తెరి. స్వామి సన్నిధిని ప్రవంగనామ సంగర మొక సప్తాహము జరిగినది. తత్కార్యావ బృథమునుంచి యాచార్యులవారికి కండ్లు పోటు, మంటఁ గలిగి తీవ్ర బాధకలిగెను. ఆ దినములలో నొకనాటి పగలు నొక నైష్ఠవుడు స్వప్న గతుడై కళ్యాణమంటపముఁ గట్టింపఁ బ్రారంభించినగాని బాధ శాంతింపదనఁగా నానాడే పని మొదలిడిరి. తక్షణమే బాధ శాంతి నొందెను. దీని ప్రతిష్ఠ (కీలక సంగరము) శ్రీ ఆచార్యులవారు, కత్రం బసివిరెడ్డిగారి మూలముగా నక్షయపాత్రో ధరించి నదిమొదలు నేతా వత్సర్యంతము మంటప ప్రాకారాదులకేమి, (ంగ) సప్తాహములకేమి, యొక లక్షరూపాయల కైంకర్యము స్వామి సన్నిధిలో జరిగెను. ఈ కైంకర్య విషయము నే నెఱిగినంతవరకు దీని నొక పత్రమున నుదహరించి, భక్తజనుల సన్నిధి సమర్పించి కృతార్థుడ నైతిని.

ది 23—1—1944,

స్వభావ సంగర పుష్కల బంగి ఆదివారం.

ఇట్లు విధేయుఁడు,

నరహరి గోపాలాచార్యులు.

తమ్మర ప్రసారామస్వామివారి యాలయ క్రైస్తవ వివరణ

1. హనుమంతుడు మంటపము కాలము తెలియదు.
2. కేశవస్వామి, నీతారామస్వామి, ప్రశోభలు
శ్రీరామభద్రుని ముఖమంటపమున
విమానము. } గరిం సం॥ క్రిందట.
3. మరమ్మత్తు వాహనశాల పచనాలయము. హేనళగిరి సం॥రము.
4. కళ్యాణమంటపము. కీలకి సం॥రము
5. సింహద్వారము, అశ్వయానమంటపము. రాక్షస, సం॥రము
6. ప్రాకారము, బండపరిచు, గార్హస్థ్యాల
ములు, వప్రసాదార్థము. } ప్రామాణికత సం॥ర
హాణ (1930).
7. పాదగోపురము, రథము, పద్మము. } ఆంగీకరించు సం॥ర, ప్రతే
సోమనారం
(డి 25-4-1932).
8. ఆలయకు ప్రాంగణమున గర్భాగారము. } యువసం॥ర ఆమాధము
(1935)
9. తెరమంటపము, పక్షిమంటపములు,
పశ్చిమమంటపములు. } ధాత సం॥రము
(1936)
10. శ్రీలోకాదరామపరివేష, పద్మపరివేష. } ఈశ్వర సం॥రం (1937)
11. జయవిజయ ద్వారములకు పోలిష్టు. } ఒహుధాన్యసం॥రము
కార్తిక 2 గి. నివారం
(డి 12-11-1938)
12. పుష్పనిమంటపగర్భాగారము. } చిత్తభాను సం॥రము
జ్యేష్ఠ శు ౧
(డి 28-6-1942)

తమ్మర సీతారామ
ప్రతిష్ఠాపకవంశము:—

మ॥ శ్రీ, కత్రం వెంకటరెడ్డిగారు

బసివిరెడ్డి

నారాయణరెడ్డి

కృష్ణరెడ్డి

వెంకటరెడ్డి

పాలకవంశము:—

మ॥ శ్రీ, నార్సరాజు వెంకయ్యగారు

నరసింహారావు

వెంకట రామారావు

నరసింహారావు

ప్రతారామారావు

అర్జున వంశము:—

నరహరి నోచాచార్యులుగారు

నరసింహాచార్యులు

గోపాలాచార్యులు

యోగాసంధాచార్యులు

జి 23—1—1944,

స్వభాష సం॥ పుష్య జ ౧౩ ఆదివారం.

ఈ గ్రంథకర్త చే రచించబడిన గ్రంథములు.

అచ్చు పడినవి.

- శ్రీ జానకీనాయక శతకము - వేదాది నృకేశరి తారావళి
- శ్రీ కృష్ణ శతకము - శ్రీరామ ధ్యాన సోపానము
- శ్రీ భగవద్గోపాతరంగము - శ్రీ సీతాసనాధశతకము
- శ్రీరామ బాల్యాది స్తవము - శ్రీ హరినామ మహిమ స్తుతి
- శ్రీ సీతా స్తవము - భరన్యాసము
- శ్రీవిష్ణు పంచాయుధస్తవము - ప్రణాతి = (విష్ణుపాదుకాస్తోత్రము)
- శ్రీహరి చరణారవింద స్తోత్రము
- శ్రీరామ తారామాల

అచ్చు కానున్నవి

- సుమతి సుధర్మ (నాటకము)
- శ్రీరామభద్రస్తోత్ర శతకము
- సుప్రభాతస్తోత్రమాలికా (సంస్కృతము)
- కామగ్రహవేశము (నీతి)

చిరునామా :

న ర హ రి గో పా లా చా ర్యు లు,

శుమ్మర గ్రామం.

* కోదాడు పోస్టు

హుజూర్నగరు తాలూకా - నల్లగొండజిల్లా. (నైజాం)

